

ΜΙΧΑΛΗΣ Π. ΑΝΕΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Ἡ ἱατρική ἐπιστήμη ἀνέκαθεν θεωρεῖται μία ἀπό τίς κορυφαίες τῶν ἐπιστημῶν γιά τόν ἀπλό λόγο ὅτι κυρίως πραγματεύεται τήν ἐπιμύκυνση τοῦ προσδόκιμου ζωῆς τῶν ἀνθρώπων καί τή βελτίωση τῆς ποιότητας ζωῆς τους.

Βέβαια, συντελούμενη καί προοδευτική αὔξηση τοῦ προσδόκιμου ζωῆς πού ἐπιτελεῖται μέσω τῆς ἱατρικῆς καί πολλῶν ἄλλων ἐπιστημῶν, τείνει νά γίνει ὁ αὐτοσκοπός τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου. Μέ αὐτό τόν τρόπο, ὥστόσο, λησμονεῖται τό σωτηριολογικό ἔργο στό ὁποῖο εἴμαστε ἐντεταλμένοι νά συμμετέχουμε ἐνεργά καί βιωματικά ὡς χριστιανοί ὀρθόδοξοι, αὐτό τῆς μετανοίας, τῆς βίωσης τῶν καρπῶν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί τῆς κατά χάριν θέωσης. Δηλαδή, μέ ἄλλα λόγια προσπαθεῖ ὁ ἀνθρώπος νά ζήσει ὅσο περισσότερο γίνεται, κάτι ἀπολύτως θεμιτό, ἀναβάλλοντας παρ' ὅλα αὐτά τή μετάνοια καί τήν πραγματική γνωριμία μέ τόν Χριστό καί δι' Αὐτοῦ μέ τόν συνάνθρωπό του γιά τό διηνεκές. Ἡ συντελούμενη αὐτή πρακτική οὐσιαστικά ὑποβαθμίζει καί ἀναιρεῖ τό δῶρο τῆς ἀπύθμενης καί ἀκατάληπτης ἀγάπης τοῦ Θεοῦ πρὸς ἐμᾶς τό ὁποῖο εἶναι ἡ «ἐκ τοῦ μηδενός εἰς τό εἶναι» δημιουργία μας.

Ἔργο τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης εἶναι ἡ προσέγγιση τοῦ ἀνθρώπου ὡς ἐνιαίας ψυχοσωματικῆς ὀντότητας πού φέρει φθαρτό χοϊκό σῶμα καί ταυτόχρονα ἀθάνατη ψυχή. Γιά νά ἐπιτύχει τήν ὀλιστική αὐτή ἀντιμετώπιση ὁ γιατρός, πρέπει νά βλέπει τόν συνάνθρωπό του ὡς εἰκόνα τοῦ ἴδιου τοῦ Θεοῦ. Ἐξυπακούεται ὅτι ὀφείλει νά εἶναι κατά τό δυνατόν ἄρτια καταρτισμένος πάνω στό γνωστικό του ἀντικείμενο, ὅμως ἂν δέν ἀκουμπᾷ πάνω στό πρόβλημα τοῦ ἀσθενοῦς του μέ πραγματική ἐν Χριστῷ ἀγάπη, πάντοτε τό ἔργο του θά μένει ἡμιτελές γιά τόν ἀπλό λόγο ὅτι ἡ ἐνασχόλησί του θά περιορίζεται στό φθαρτό σῶμα τοῦ συνανθρώπου του χωρίς νά ἐντρυφεῖ στήν ἀθάνατη ψυχή. Ἡ γεμάτη ταλαιπωρία προσπάθεια τοῦ ἡλικιωμένου νά κρατηθεῖ λίγο ἀκόμα στή ζωή,

ή συγκινητική πάλη του ώριμου ανθρώπου να κερδίσει τόν αγώνα, ό πόθος του ανθρώπου να επανακτήσει τήν υγεία του δέν μπορούν καί δέν πρέπει νά αφήνουν άσυγκίνητο καί άμέτοχο τόν Ιατρό. Άλλωστε τό ίδιο παράδειγμα άκριβώς έδωσε καί ό Ίησους Χριστός, ό όποιος κατά τήν έπί τής γής παρουσία του ύπήρξε Ιατρός σωμάτων, πολύ δέ περισσότερο Ιατρός ψυχών μέσω τής πίστewος, τής ειλικρινούς μέχρι συντριβής τής καρδιάς μετανοίας, του ταπεινού φρονήματος καί πολλών άλλων άρετών που έβλεπε στις ψυχές των ανθρώπων, οί όποιοι προσέφευγαν στή βοήθειά Του.

Δέν πρέπει νά λησμονεί κανείς βέβαια ότι τό σώμα άποτελεί τόν ναό μέσα στον όποιο έννοκεί τό Άγιο Πνεύμα καί μέσω του όποιου ενεργούν όλες οί άρετές στον άνθρωπο που δρούν σωτήρια τόσο για τόν ίδιο όσο καί για τους συνανθρώπους του. Άγάπη, χαρά, ειρήνη, χρηστότητα, μακροθυμία, αγαθοσύνη, πραότητα, εγκράτεια, είναι οί καρποί του Άγίου Πνεύματος οί όποιοι μεταμορφώνουν όντολογικά έναν άνθρωπο, τόν ανακαινίζουν καί τόν κάνουν μέτοχο καί πολίτη τής βασιλείας των ουρανών, πρόγευση τής όποίας είναι ή ίδια ζωή τής Εκκλησίας. Έπομένως ό Ιατρός, θεραπεύοντας τί σωματική άδυναμία του συνανθρώπου του, τιμεί τό φθαρτό αυτό σώμα μέσα στό όποιο βρίσκεται ή άθάνατη ψυχή, κάνοντας τόν άνθρωπο δόκιμο των δωρεών του Άγίου Πνεύματος.

Η άρωγή του Ιατρού στον πολυεπίπεδο αγώνα του κάθε άσθενούς είναι σημαντικότερη, γιατί ή πραγματική συγκατάβαση καί ή έπιστιμονική του συνδρομή στό πρόβλημά του τόν ένδυναμώνουν σωματικά καί πνευματικά προκειμένου νά συνεχίσει τόν αγώνα του. Ο Ιατρός έρχεται σέ μιά πραγματική κοινωνία μέ τόν πάσχοντα για τόν λόγο ότι στον πόνο καί τήν άσθένεια ό άνθρωπος βιώνει έντονότερα τί μοναξιά καί ταυτόχρονα, αν έχει καλή προαίρεση, γνωρίζει καλύτερα τόν έαυτό του. Έκει έρχεται ό Ιατρός νά εφαρμόσει τήν έντολή του Χριστού «έντολήν καινήν δίδωμι ύμιν ίνα αγαπάτε άλλίλους», δηλώνοντας έμπρακτα στον συνάνθρωπό του ότι θά τόν βοηθήσει στον σταυρό που κουβαλάει καί χωρίς νά γίνεται φορτικός νά υπενθυμίζει στον άσθενή τί συνεχή παρουσία του Θεού πάνω στον ανθρώπινο πόνο. Η συγκατάβαση του Χριστού πάνω στον ανθρώπινο πόνο περιμένει τί συγκατάθεση του ίδιου του άσθενούς, γιατί τό ύψιστο αγαθό που απλόχερα μās χαρίζει ό Κύριος είναι ή έλευθερία τής βούλησης. Ο Χριστός βαδίζει άργά μακροθυμώντας καί περιμένοντας ύπομονετικά ένα νεύμα από τήν ψυχή του πονεμένου ανθρώπου. Τότε μόνο εισέρχεται ολοκληρωτικά, γίνεται ένα μέ τόν άνθρωπο, τόν ανακαινίζει καί τόν σώζει μέ τόν μοναδικό για κάθε περίπτωση τρόπο που

μόνο Έκείνος ως πραγματικός καρδιογνώστης γνωρίζει. Είναι προτιμότερο, λοιπόν, ο Ιατρός με τόν δικό του κατά Χριστόν βίο να αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση για τούς ασθενείς του, παρά να άργολογεί προσπαθώντας να τούς νουθετήσει με λόγια. Η αυθεντική ένωση με τόν Χριστό, με τί συμμετοχή στά ζωογόνα μυστήρια τής Εκκλησίας, τίν καταπολέμηση τών παθών και τόν συνεχή άγωνα για τίν καλλιέργεια τών άρετών, πάντοτε με τί θεία χάρη άποτελούν τά εφόδια γι' αυτή του τίν προσπάθεια.

Η σύγχρονη κοινωνία και πραγματικότητα τείνει να θεοποιήσει τίν επιστήμη και να έξοβελίσει τόν Θεό από τί ζωή μας, στό πλαίσιο ενός γενικότερου όρθολογισμού πού διέπει τίν ανθρώπινη σκέψη. Παραγνωρίζεται σαφώς ότι ή επιστήμη είναι ένα δώρο του Θεού προς τόν άνθρωπο, γιατί μόνο τόν άνθρωπο προίκισε ό Θεός με κριτική και λογική σκέψη. Έπομένως ή ιατρική επιστήμη είναι ένα τάλαντο πού δώρισε ό Θεός στόν άνθρωπο, έτσι ώστε εκείνος κοπιάζοντας σωματικά και πνευματικά για να άποκτήσει τίν επιστημονική κατάρτιση, να τίν χρησιμοποιήσει προς όφελος τών πονεμένων συνανθρώπων του. Η σύγχρονη θεοποιημένη επιστήμη θά ήταν γόνιμο και άπειρώς πίο άποτελεσματικό να άλληλοπεριχωρηθεί με τί θεούμενη επιστήμη. Άς μίν ξεχνούμε ότι οι τρεις μάγοι πού προσκύνησαν τό ιερό βρέφος ήταν οι επιστήμονες τής εποχής τους και κατείχαν γνώσεις δυσθεώρητες για τόν καιρό εκείνο. Ωστόσο άναζήτησαν έναγωνίως μέσω του θεοδρόμου άστέρρα και άντηκρυσαν Τόν κραταίο Άνακτα, τίν πηγή τής αιώνιας γνώσης, ζωής και ευτυχίας. Δέν θεοποίησαν τίν επιστημονική τους γνώση, αλλά με τίν καλή και ταπεινή τους προαίρεση όδηγήθηκαν με ένα τρόπο πού μόνο ό Θεός γνωρίζει μπροστά στην ίδια τίν Άλήθεια. Ό Θεός βέβαια δέν άνήκει στόν χώρο του επιστητού και, έπομένως, δέν μπορεί να έρευνηθεί με τά πεπερασμένα μέσα τής επιστήμης. Ωστόσο με τίν ένανθρώπησή του ό Θεός Λόγος μπήκε στην τροχιά τής ανθρώπινης ιστορίας και μάς προκαλεί ευγενικά να τόν έρευνήσουμε, να ψηλαφήσουμε τά τραύματα και τούς δυσθεώρητους πόνους πού βίωσε έκούσια σικκώνοντας πάνω στόν σταυρό Του τίς άμαρτίες όλου του κόσμου και παρέχοντας όριστικά και άμετάκλητα τίν ολοκληρωτική σωτηρία του ανθρώπου και όλης τής κτίσης.

Η ιατρική επιστήμη και προσέγγιση άποτελεί έναν από τούς πολλαπλούς τρόπους πού επιλέγει ό Κύριος για να ύποδηλώσει τί συγκατάβαση και ενεργό παρουσία του προς τόν χοϊκό άνθρωπο. Στο πρόσωπο του Ιατρού ό ασθενής βλέπει τό σκευός έκλογής πού επέλεξε ό Χριστός και πού θά άποτελέσει άρωγό, συναγωνιστή και στήριγμά του στόν δρόμο για τίν επιβίωση, τί μετά-

νοια καί τήν πνευματική του τελείωση. Πλείστα τά ζωντανά παραδείγματα ιατρῶν, οἱ ὅποιοι βιώνουν τήν κατά Χριστόν μαρτυρία ὡς ἐπιστήμονες ἰατροί καί θεραπευτές τῶν ψυχοσωματικῶν ἀσθενειῶν. Οἱ ἴδιοι ἔφτασαν σέ ὑψηλά πνευματικά μέτρα, γιατί εἶχαν κατά νοῦ, ὅτι ἡ ἐπιστήμη φτάνει ὡς ἓνα ὄριο, ἡ δέ πίστη ὑπερβαίνει μέσω τῶν μυστηρίων καί τῶν θαυμασῶν σημείων τήν ἀνθρώπινη λογική. Ἔχουμε τά ὄρια τοῦ λογικοῦ καί πέραν αὐτοῦ, τό ὑπέρ-λογο, τό ὑπερφυσικό. Ἡ ἱατρική καί ἐν γένει ἡ ἐπιστήμη ἀνακαλύπτει, ὁ Θεός «ἀποκαλύπτει». Πρὸς ἐπίρρωση τῶν προαναφερθέντων τά παραδείγματα τῶν ἁγίων ἰατρῶν Ἀναργύρων καί τοῦ Καθηγητῆ τῆς Ἰατρικῆς καί Ἁγίου, Λουκά τοῦ Ἰατροῦ. Πλείστες ὅσες οἱ μαρτυρίες ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι θεραπεύθηκαν καί καθημερινά θεραπεύονται ἀκόμη καί ἀπό τίς πιό ἀνιάτες ἀσθένειες. Ἐκεῖνο πού δίνει τήν ὄντως ἀληθινή-πραγματική ὑπόσταση στόν ἐπιστήμονα καί ἐν προκειμένῳ ἰατρό εἶναι ὁ συνδυασμός ἀρετῆς πνευματικῆς καί ἐπιστήμης, ὁ ὅποιος ἀπορρέει ἀπό τήν κατά Θεόν πίστη. Καί πίστη σημαίνει ἐμπιστοσύνη σέ Ἐκεῖνον πού μᾶς χάρισε τό δῶρο καί τήν εὐλογία τῆς γνώσης καί τῆς σοφίας.